

Український ВІСНИК

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XXVIII. № 11-12 (червень) 2021

Міжнародний день захисту дитини

Дорогі діти, з нагоди вашого дня, який майже 100 років святкується 1 червня, Рада Союзу українців Румунії, я особисто та вся українська громада Румунії бажаємо, щоб ваше життя було повне радості і щоб ви навчилися багато цікавих речей для здійснення всіх ваших мрій.

Ми, ваші батьки, бабусі та дідусі, друзі, подбаємо про те, щоб ви росли в мирі, здоров'ї, взаєморозумінні, і зробимо все, щоб ви завжди були щасливими і зберігали теплу посмішку свого дитинства!

На многая літ, дорогі наші діти!

Голова Союзу українців Румунії,
депутат Микола Мирослав ПЕТРЕЦЬКИЙ

Прочитайте:

- ❖ З діяльності депутата Миколи Мирослава Петрецького
- ❖ Хроніку діяльності СУРу
- ❖ Правда Божа та наше оправдання

- ❖ Неділя всіх Святих
- ❖ Загадковість однієї медалі...
- ❖ Пам'ятник героїв у Марицеї
- ❖ У Негостині почалися весілля
- ❖ Куток гумориста

Сатумарська філія СУР відзначила Всесвітній день вишиванки

Сатумарська філія Союзу українців Румунії у неділю 23 травня відзначила Всесвітній день вишиванки. Культурний захід під назвою «День української вишиванки», що проводиться вже п'ятий рік поспіль, відбувся у змішаному форматі: в очному та онлайн-режимі.

Основною метою заходу є презентація та популяризація української вишиванки, поряд з румунською народною сорочкою, українських цінностей та їх популяризація серед української молоді та населення Румунії загалом.

З вітальними промовами до учасників звернувся голова СУР та депутат Микола Мирослав Петрецький, голова Сатумарської філії СУР Ірина-Люба Горват, мер села Тарна Марє Моніка Собіус, голова Марамурської філії СУР Мирослав Петрецький, перші заступники голови СУР Богдан Мойсей та Василь Пасенчук, перший заступник голови Сатумарської філії СУР Василь Бучута, почесний радник Комітету з питань культури Сенату Румунії Маріус Кіш, директор Музею «Пинтьова оселя» (Велятино, Україна) Жанна Микитюк, директор Закарпатського обласного музею архітектури та побуту Василь Коцан.

На заході виступили, очно та дистанційно: українські діти з населених пунктів Мікула, Сату Марє, Тарна Марє й Теребешть, вокальний гурт «Мікулянка», керівник Лоредана Морар, фольклорний колектив «Тарнянські квіти», керівник Біанка Чонка, вокальний гурт «Берегиня», керівник Мирослава Якобишин – директор Велятинського будинку культури, фольклорний учнівський колектив «Хижаночка», керівник Оксана Ухач – директор музею села Хижа, Народний фольклорний колектив «Селиська співанка» села Нижнє Селище Хустського району, фольклорний колектив Чомського будинку культури Берегівської міської ради, Інструментальний ансамбль Вербовецької дитячої школи мистецтв та скрипаль Олексій Томишин із села Нижнє Селище Хустського району України.

Продовжуючи кількарічну традицію, голова СУР Микола Мирослав Петрецький подарував українські вишиванки тим, хто зробив особливий внесок у розвиток румунсько-української співпраці, українських традицій та культури. Такі подарунки отримали: почесний член СУР, адвокат Васіле Мойш, мер села Мікули Іштван Добош, директор школи з гімназійними класами імені Геллерта Шандора Чобо Добош, мер села Агріш Елек Сабо, мер села Теребешть Маріана Ніколета Аворнічіці, почесний член Сатумарської філії СУР, журналіст Думітру Цімерман.

Місцева Тарнамарська організація СУР подарувала Миколі Мирославу Петрецькому торт у вигляді вишиванки, на знак подяки за зусилля, докладені на благо української громади Румунії. А українці з Велятина, продовжуючи чотирирічну традицію, подарували учасникам традиційний торт, теж у вигляді української вишиванки.

Партнерами культурної події виступили: Європейський конгрес українців, Повітова рада Сату Марє, Сільська рада Тарна Марє, Повітовий музей Сату Марє (Румунія), Ужгородський музей народної архітектури та побуту (Україна), Всесвітня служба «Радіо Румунія», Сільська рада Мікули (Румунія), Музей «Пинтьова оселя» (Велятино, Україна), Асоціація «Тарнянські коріння» (Тарна Марє, восьмирічна школа імені Геллерта Шандора, село Мікула, Румунія), Хижанський заклад загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів (заклад дошкільної освіти Королівської селищної ради Берегівського району Закарпатської області).

У святкуванні «Дня української вишиванки»

взяли участь члени Ради СУР Тереза Шендрою, Анна Самбор та Іван Рекало, комітету Сатумарської філії СУР, місцевих організацій СУР у Мікулі, Сату Марє, Тарна Марє, Пауліану, Теребешть, Мофтіну, Дечебал, Ретешть, радники місцевої ради Тарна Марє, директор школи імені Геллерта Шандора з Мікули Добош Чобо, мер села Агріш Елек Сабо, мер Маріана Ніколета Аворнічіці та заступник мера села Теребешть Тудор Кіорян, журналіст місцевого телебачення Nord-Vest TV Думітру Цімерман, головний редактор журналу «Наш голос» Ірина Мойсей, журналіст Тіміського суспільного радіо і телебачення Міхаєла Бумбук, художні колективи та інші гості.

Фестиваль-конкурс «Юні майстри писанкарства» у Рогожештах

Ботошанська філія Союзу українців Румунії 22-23 травня організувала свято виготовлення традиційних писанок. Фестиваль-конкурс під назвою «Юні майстри писанкарства», проведений в селі Рогожешти громади Михайлень, відбувся у партнерстві з парафією Рогожешт, яку обслуговує отець Йоан Флавіу Рус, парафіяльний священник церкви Різдва Богородиці в цьому населеному пункті. Захід мав відбутися у квітні, але організатори перенесли його на кінець травня через коронавірусні обмеження.

У фестивалі взяли участь багато умільців та народних митців з Буковини, етнічні українці, та не лише, з Радівців, Бродини, Нісіпіту, Вледень, Бучечі, Киндешт, Рогожешт, Михайлень, а також мешканці з Орофтіани, Вирфу Кимпулуй, Тудор Владіміреску та м. Ботошани.

Голова Ботошанської філії Союзу українців Румунії Віктор Семчук звернувся з вітальною промовою до присутніх, серед яких і представники місцевої та повітової влад, мерів, місцевих радників та шкільних інспекторів. Дія продовжилася короткою презентацією традиції прикрашання яєць і значення цього звичаю, а також розповіддю лідерки жіночої організації Ботошанської філії СУР Олімпії Іваничук про відомих місцевих майстрів писанкарства.

На заході був присутній і генеральний інспектор Павло Русу, який високо оцінив талант народних умільців та привітав усіх учасників та переможців конкурсу. У свою чергу вчитель Павло Білокопитюк висловив вдячність тим хто зберегає традицію прикрашання писанок та закликав українських учнів та молодь продовжити ці народні традиції та передавати їх прийдешнім поколінням.

Наприкінці конкурсу була організована виставка писанок, розписаних учасниками конкурсу, писанок народних майстрів, якими могли сповна насолодитися всі учасники, а ансамблі «Весна» Рогожештської організації Союзу українців Румунії та ансамблю «Квіти Буковини» з Киндешт порадували присутніх концертною програмою. Відомий місцевий народний співак Василь Скutelніку під акомпанемент на акордеоні Соріна Шевкалюка заспівав українські народні пісні.

Наприкінці мер Киндешт подякував учасникам, запевнивши організаторів у готовності надати всю необхідну підтримку для проведення наступного фестивалю в цьому населеному пункті.

Захід завершився святковим застіллям.

У Мікулі відбулися два заходи до Міжнародного дня захисту дітей

1 червня Сатумарська філія Союзу українців Румунії у партнерстві з Гімназійною школою імені Геллерта Шандора з села Мікула провели у приміщенні місцевої організації СУР два заходи з нагоди Дня захисту дітей.

Основною метою конкурсу «Що зробити можуть дві умілі руки» є розвиток мистецьких навичок українських дітей і не лише, стимулювання їхньої творчості, уяви та естетичного смаку, а також поширення прикладів позитивної практики у навчанні дітей. Творчу частину конкурсу координувала художниця Крістіна Глорія Опрішан.

У рамках заходу «Конкурс декламування української поезії», основною метою якого є виховання любові до рідної української мови, учні декламували вірші: Тараса Шевченка, Лесі Українки, Івана Франка та інших.

У конкурсах взяли участь учні та дошкільнята Гімназійної школи імені Геллерта Шандора з Мікули, які вивчають рідну українську мову, а також українські діти з населених пунктів Теребешть, Сату Марє, Ретешть та Агріш. Усі учасники конкурсів отримали дипломи та нагороди від Союзу українців Румунії.

У заходах, організованих з нагоди Дня захисту дітей, взяли участь члени Комітету Сатумарської філії, голови місцевих організацій СУР з Сату Марє, Ретешть, Теребешть, Агріш, директор Гімназійної школи імені Геллерта Шандора з Мікули Чобо Добош, вчительки Адріана Бежера-Горват, Джорджіана Бухало, а також батьки учнів та дошкільнят.

День вишиванки та українських вишивок у Бухаресті

Бухарестська філія Союзу українців Румунії 23 і 26 травня відзначила «День вишиванки та українських вишивок».

Захід стартував презентацією у powerpoint українських сорочок та вишивок, а також альбому Мирослави Шандро «Гуцульські вишивки». Потім для учасників була проведена музично-поетична програма, в якій взяли участь поети: Тудорел Чоботару, Інгрід Андрада Маран, Чечілія Маран, Данієла Тома, Йонуц Калоте, Корнел Октавіан, Кетелін Кодру, співак Траян Кірікуца та актори Магда Беческу, Штефан Апостол та Васіле Тома, які є прихильниками СУР.

У другій частині заходу, 26 травня, яку відкрив перший заступник голови СУР Богдан Мойсей, відбувся круглий стіл на тему «Вишиванка – символ українського народу». А головна редакторка літературного журналу «Наш голос» Ірина Мойсей розповіла про символіку та значення українських вишиванок.

День завершився концертом української пісні у виконанні української співачки Аліни Босовіч та ансамблю Бухарестської філії СУР «Зоря».

Фестиваль «Українські скотарські звичаї навесні – Гуцульська міра»

Вівчарство, стародавнє заняття, збереглося завдяки наполегливій праці, але й вмінно радіти життю на широких полонинах Карпат. Це відбувається і в селі Бистрий Марамурського повіту, де нещодавно відбувся щорічний традиційний Фестиваль «Українські скотарські звичаї навесні – Гуцульська міра». Подія знаменує важливий етап вівчарства – проводи отар на полонину і була ініційована задля збереження та популяризації давніх вівчарських звичаїв, такі як доїння овець, вимірювання надоїв молока, приготування сиру тощо.

Оскільки ці звичаї традиційно супроводжуються застіллям, співами і танцями, у заході взяли участь і численні художні колективи: церковний хор з Бистрого та місцевий дитячий гурт, з Вишавської долини фольклорний колектив «Гуцульський Плай», з Полян чоловічий гурт

(Продовження на 4 стор.)

Релігія є фундаментальним елементом сприяння та збереження культури, особливо для громадян, які належать до національних меншин. Для українців Румунії парафії є центром духовного та соціального спілкування. Багато церков, після тривалого періоду пандемії, стикаються з фінансовими труднощами при проведенні різних ремонтних робіт, інвестицій тощо, а для великої кількості парафій кошти, виділені урядом Румунії через Державний секретаріат з питань культів, є єдиним можливим варіантом їх утримання у належному стані.

У зв'язку з цим, на прохання представників української меншини в Марамуреському, Сучавському і Тіміському повітах, Микола Мирослав Петрецький зажадав від Державного секретаря у справах культів Віктора Опаського інформацію про стадію виконання формальностей щодо фінансування ремонту об'єктів, для яких було подано відповідну документацію.

У березні минулого року розпочались роботи з модернізації дороги повітового значення №187 Леордіна – Поляни, яка з'єднує село Леордіна з населеними пунктами, в яких компактно проживають етнічні українці: Рускова, Кривий, Поляни. Дорога раніше була майже непроїжджою. Зараз, через рік, деякі відрізки дороги перебувають у більш деградованому стані, ніж до початку ремонтних робіт.

Наприклад, шар асфальту на приблизно 14-кілометровій ділянці, що з'єднує населені пункти Рускова та Поляни надзвичайно пошкоджений, незважаючи на ремонтні роботи, які мали завершитись у травні цього року.

З огляду на цю ситуацію, представник українців у парламенті спробував з'ясувати у міністра розвитку, громадських робіт та управління Чеке Оттіло, що стало причиною значної затримки у виконанні робіт з модернізації життєво важливої дороги для мешканців історичної Мараморощини.

ПОЛІТИЧНІ ЗАЯВИ У ПАЛАТІ ДЕПУТАТІВ

19 травня Микола Мирослав Петрецький виступив у Парламенті політичну заяву, в якій презентував два основні чинники, що посилюють наслідки зміни клімату, а саме: накопичення відходів та незаконне вирубування лісів.

Відходи, що утворюються в процесі людської діяльності та безконтрольна вирубка лісів мають значний вплив на навколишнє середовище і впливають на нас прямо чи опосередковано. А серед заходів, які суттєво сприяють запобіганню забрудненню навколишнього середовища, особливе місце займають очищення лісових масивів, берегів річок та водойм від сміття та лісонасадження, які повинні проводитися організовано, періодично та за чітко визначеним планом, здатним забезпечити ефективність таких ініціатив. Безперечно, ці дії може здійснити кожен громадянин, роблячи свій внесок як у зменшення забруднення, так і у відновлення екосистем, заявив представник українців в Парламенті Румунії.

У своїй промові в Палаті депутатів голова Союзу українців Румунії згадав про подібні ініціативи молодіжної організації СУР, яка бере активну участь у захисті екосистем в повітах, де проживають етнічні українці, проводить акції з посадки дерев або очищення лісових масивів, берегів річок та водойм від сміття та проводить кампанії з підвищення рівня поінформованості населення про важливість охорони навколишнього середовища. Конкретними результатами цих акцій є щоденне збирання сотень кілограмів сміття та висадка тисяч саджанців.

З діяльності депутата

МИКОЛИ МИРОСЛАВА ПЕТРЕЦЬКОГО

Незалежно від віросповідання, національності, політичних уподобань чи соціального статусу, усі ми повинні підтримувати такі ініціативи, заохочуючи інформаційними кампаніями чи силою прикладу участь у кампаніях з посадки дерев та екологічних акціях, постійно пристосовуючи необхідні заходи для боротьби з причинами та для пом'якшення наслідків зміни клімату. Тільки таким чином зможемо обмежити наслідки зміни клімату, забезпечуючи чисте довкілля для нинішніх та майбутніх поколінь, – зазначив Микола Мирослав Петрецький.

У політичній заяві, виголошеній з нагоди Дня захисту дітей, голова Союзу українців Румунії, депутат Микола Мирослав Петрецький наголосив на ключовій ролі освіти як для дітей, так і для суспільства в цілому, на її глибокому впливі на соціальний прогрес. Він вважає, що лише високоєфективна освітня система, адаптована до щоденних потреб, заснована на розробці та консультаціях, є запорукою сталого майбутнього, орієнтованого на кожну дитину.

У нинішньому епідеміологічному контексті, в умовах переходу на дистанційне навчання, швидкої цифровізації та зростаючого рівня відсіву, перед освітою постали нові виклики, на додаток до вже існуючих проблем, – заявив парламентарій.

Ось чому, тепер, коли більшість учнів повернулися до школи, а система освіти намагається відновити свій природний шлях, ми мусимо прийти їй на допомогу, пропонуючи реальні, а не популістські рішення, щоб у якнайкоротший термін зменшити спровоковані пандемією недоліки, надаючи кожній дитині рівні шанси надолужити прогалини та пристосуватися до класичної, очної форми навчання, без шкоди для здоров'я, – сказав голова СУР.

Стандартизація освіти, підготовка вчителів, дебіюкратизація та постійно діючі курси підвищення кваліфікації можуть налічуватися серед рішень у коротко- та середньостроковій перспективах. У цьому сенсі спілкування та співпраця між різними структурами на центральному, повітовому та місцевому рівнях є єдиним життєздатним рішенням, завдяки якому ми можемо забезпечити гармонійне та ефективне повернення всіх учнів за шкільні парти, – вважає Микола Мирослав Петрецький.

Ми не можемо собі дозволити знову опинитися в ситуаціях, на кшталт тих, що сталися у минулому, коли навчальні методики або умови вступу до ліцею були змінені нашвидкуруч, без попередніх консультацій з тими кого це безпосередньо стосується, хоча про відповідні недоліки неодноразово говорилося в останні роки.

Потрібно також припинити політизацію навчальних закладів, в тому числі шляхом спроби окремих народних обранців, які нічого не зробили для підтримки освіти під час пандемії, приписати собі чужі заслуги за ініціативи з підтримки дистанційного навчання, – додав депутат.

Представник українців у Палаті депутатів наголосив, що незалежно від того, чи йдеться про учнів, батьків, вчителів, керівників освітніх установ чи політиків, саме в ці дні, напередодні Міжнародного дня захисту дітей, ми повинні спільно окреслити реальність, в якій кожна дитина має доступ до освіти, незалежно від регіону, національності або середовища походження.

2 червня Микола Мирослав Петрецький виступив з політичною заявою в Парламенті, в якій спробував винести на перший план тему важливості розвитку залізничного транспорту на національному рівні та його інтеграції в європейську залізничну систему.

Голова СУР нагадав, що тема залізничного транспорту ретельно вивчається Європейською комісією, яка запропонувала оголосити 2021 рік – Європейським роком залізничного транспорту, що доводить величезний потенціал цього транспортного сектору. Сфера залізничного транспорту також включена до Європейського екологічного транспортного пакту, водночас Європейський Союз намагається просувати сучасний, екологічно чистий, сталий та безпечний залізничний транспорт.

У Румунії добре відомі проблеми залізничного транспорту, а також відсутність інвестицій в модернізацію поїздів або рухомого складу призвели до переорієнтації громадян до сектору автомобільного транспорту. З цієї причини розвиток залізничної інфраструктури слід розглядати з точки зору необхідності розширення залізничного транспорту, розробки стратегій, основаних на реальному аналізі для представлення поточної ситуації та виявлення слабких місць, та узгоджених з європейськими стандартами, шляхом конкретних заходів.

Депутат наголосив, що настав час діяти разом, щоб досягти успіху у виведенні румунського залізничного транспорту на європейський рівень. «Вважаю, що лише співпрацюючи, спілкуючись та просуваючи цей вид транспорту на національному рівні, у всіх кутках країни, та впроваджуючи оптимальні рішення, ми зможемо інтегрувати цю сферу транспорту в європейську залізничну систему і таким чином досягнути життєздатної альтернативи як для громадян, так і для компаній», – заявив Микола Мирослав Петрецький.

ЗУСТРІЧ З ВІЦЕПРЕМ'ЄР-МІНІСТРОМ З ПИТАНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ОЛЬГОЮ СТЕФАНІШИНОЮ

2 червня голова СУР, депутат Микола Мирослав Петрецький взяв участь у зустрічі румунських парламентаріїв з віцепрем'єр-міністром з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Ольгою Стефанішиною, яку також супроводжував Тимчасовий повірений у справах України в Румунії Паун Роговей.

Румунську сторону представляли голова комітету із зовнішньої політики Палати депутатів Біро Розалія-Іболія, заступник голови комітету з питань захисту громадського порядку та національної безпеки Богдан-Йонел Родяну та Микола Мирослав Петрецький як член парламентської групи національних меншин і представник української меншини в Парламенті Румунії.

Посилення румунсько-українських відносин, включаючи співпрацю на парламентському рівні,

ОГЛЯДАЧ

(Закінчення на 4 стор.)

(Продовження з 2 стор.)

«Голос Полонини», а також місцевий інструментальний ансамбль, з Кречунешт вокальний гурт «Барвинок», «Веселка» з Луга над Тисою, з Кривого – вокально-інструментальний ансамбль «Надія», з Вишньої Рівної традиційний народно-інструментальний ансамбль, а з Рускови – група трембітарів.

У заході взяли участь багато місцевих жителів, члени та лідери Союзу українців Румунії, в тому числі голова СУР і депутат Микола Мирослав Петрецький, генеральний секретар СУР Люба Горват, радник СУР Василь Бучута, мер Бистрого Василь Дучук, голови марамурських місцевих організацій СУР Василь Пасенчук, Анна Самбор, Пінтя Марічек, Степан Кіфа, Іван Рекало, радник Марамурської філії СУР Марія Папарига, радник СУР у Кречунештах Йоан Петровай і, звичайно, організатор події, голова Марамурської філії СУР Мирослав Петрецький, а також члени місцевих організацій СУР із сусідніх населених пунктів.

Захід був проведений з дотриманням всіх правил безпеки в умовах пандемії COVID-19.

Ботошанська філія СУР відзначила Міжнародний день захисту дітей

Ботошанська філія Союзу українців Румунії 1 червня відсвяткувало Міжнародний день захисту дітей програмою, що включала презентацію розмаїття українських традицій, музики і танцю.

Захід відбувся у торгово-розважальному центрі «Увертура» у місті Ботошани. Члени художнього ансамблю «Квіти Буковини», що діє при Ботошанській філії СУР, у гарних народних костюмах, подарували присутнім насичену музичну й танцювальну програму.

Концерт пройшов з успіхом, а вдячна публіка нагородила членів ансамблю оплесками.

Тулчанська філія провела «Фестиваль півоній» у Фінтина Маре

Місцеві організації Тулчанської філії СУР організували «Фестиваль півоній» у селі Фінтина Маре громади Чукурова. Вже стало традицією українців Тулчанського повіту святкувати початок літа та цвітіння півоній на території тутешніх заповідників.

Програма події, яка цього року проводиться у п'яте, розпочалася з богослужіння і продовжилася виступами вокальних колективів «Біла Маковка», «Зорочка», «Леля», «Біла Рожа», «Ясна Зора», «Дунай», «Перва Зора», «Задунайська Січ».

Українці та інші мешканці сіл Караорман, Кілія Беке, Чукурова, Фінтина Маре, Летя, Мурігйол, Пардіна, Суліна, м. Тулча, від малого до великого, брали участь у святкуванні просто неба, співали та танцювали на галявині, розташованій на пасовищі селі Фінтина Маре, де проходив фестиваль.

Бухарестська філія СУР відзначила День української дитини та молоді

Бухарестська філія Союзу українців Румунії організувала 1 червня «День української дитини та молоді», в якому взяли участь учні та дошкільнята – діти членів столичної філії Союзу українців Румунії.

Почесні гості події, актори Магда Беческу та Штефан Апостол, ведучі радіопередачі та редактори дитячого журналу «Пуфі та друзі», прочитали дітям вірші, імітували різних казкових героїв та гралися з дітьми.

А діти, у свою чергу, прочитали вірші та заспі-

вали пісні. Богдан Бошняк виконав кілька пісень на клавішному синтезаторі, а Микола Панчик загравав на трубі. Усі діти отримали дипломи.

Захід до 150-річчя від дня народження письменника Василя Стефаника

Клузька філія Союзу українців Румунії, у співпраці зі спеціалізацією «Українська мова та література» університету ім. Бабеша-Бойоя, організувала 5 травня в осередку філії культурно-науковий захід, присвячений 150-річчю від дня народження письменника Василя Стефаника.

Захоплююча особистість класика української літератури, одного з майстрів короткої прози, особливо етюдів, була розкрита у двох доповідях: Сари-Марти Дяк – «Тематичні та стильові нюанси творчості Василя Стефаника» та доцента д-р Івана Гербіля – «Життєвий і творчий шлях Василя Стефаника».

Автори двох зазначених доповідей наголосили, що творчість Стефаника характеризується глибоким концептуальним та ідеаційно-естетичним значенням, ініціюючи мінімалістичний тип новели з гострим драматичним змістом. Його літературні твори відображають тяжке становище селянства в соціальному та національному планах, людей, які перебувають в надзвичайних ситуаціях, а трагізм, який оточує долі цих сімей чи окремих людей, досягає високого рівня, як і драматичні причини масової еміграції українців наприкінці XIX – початку наступного століття до США, Канади та Бразилії.

Василь Стефаник започаткував нову течію в українській літературі, а саме експресіонізм – літературний рух, що передбачає відображення світу з суворо суб'єктивної точки зору. Щоб проілюструвати новелу Стефаника, редакторка журналу «Дзвоник» Ольга Сенишин прочитала новелу «Такий панок».

Проведений захід, за словами організаторів, досяг своєї основної мети: просувати та популяризувати культурне, літературне та духовне багатство українського народу.

Нові ігрові майданчики для дітей з Вишні Рівної та Полян

Марамурська філія Союзу українців Румунії повідомляє про завершення робіт зі встановлення нового дитячого ігрового майданчику для дітей у Вишні Рівній.

Відтепер діти мають у розпорядженні гарне місце де можуть провести вільний час та розважатися, що знаходиться у дворі місцевої організації СУР, біля раніше облаштованого спортивного майданчика.

Місце було перетворене на сучасний та безпечний простір з гумовим захисним покриттям, вежею та платформами, стінкою для скелелазіння, пластиковими гірками та гойдалками.

А вже через кілька днів подібний ігровий комплекс буде облаштований та встановлений біля осередку організації СУР у Полянах.

«День захисту дітей в українській родині» відзначений у Тулчі

Тулчанська філія Союзу українців Румунії відзначила 5 червня 2021 року «День захисту дітей в українській родині». Акція проводилась у партнерстві з Тулчанською повітовою бібліотекою.

Групи дітей з населених пунктів Кришан, Летя та Сфинту Георге представили в актовому залі бібліотеки літературно-мистецьку програму традиційних українських віршів, пісень і танців.

Водночас з нагоди Міжнародного дня захисту дітей усі школярі, які вивчають рідну українську-

3 діяльності депутата

МИКОЛИ МИРОСЛАВА ПЕТРЕЦЬКОГО

(Продовження з 3 стор.)

забезпечення прав національних меншин в Україні та Румунії, підтримка Румунією європейських та євроатлантичних прагнень України були серед тем, які обговорили румунські парламентарії з віцепрем'єркою Ольгою Стефанишиною.

У цьому контексті голова СУР зазначив, що українська меншина в Румунії та румунська меншина в Україні були і залишаються містком дружби та співпраці між двома державами, сприяючи зміцненню дружніх відносин та добросусідства. Він коротко представив спосіб, у який румунська держава підтримує українську громаду, наголосивши, що Румунія є прикладом найкращих практик на європейському рівні в галузі захисту національних меншин.

Представник українців у Парламенті Румунії також зазначив, що активізація міжурядової та міжпарламентської співпраці, а також продовження конструктивного діалогу сприятимуть зміцненню та диверсифікації відносин між Румунією та Україною, що Союз українців Румунії продовжуватиме зусилля щодо зміцнення співпраці між двома державами.

Ольга Стефанишина представила румунській стороні останні події в Україні, ситуацію в Луганській та Донецькій областях та підтвердила прагнення української держави прискорити процес вступу до НАТО та ЄС. Вона подякувала румунській стороні за постійну підтримку Румунією суверенітету та територіальної цілісності України, а також за підтримку зусиль щодо європейської та євроатлантичної інтеграції.

Наприкінці зустрічі румунська сторона підтвердила підтримку румунською державою мирного врегулювання конфлікту в сусідній державі, на основі дотримання територіальної цілісності, незалежності та суверенітету України.

мову в Мурігьолській середній школі, отримали подарунки від Союзу українців Румунії.

Екскурсія для дітей, які вивчають українську мову у школах Сучавського повіту

5 червня Сучавська філія Союзу українців Румунії відсвяткувала Міжнародний день захисту дітей, організувавши екскурсію для дітей, які вивчають українську мову у школах Сучавського повіту.

У ній взяли участь групи школярів з населених пунктів Молдова Суліца, Ульма, Бродина, Мілішівці, Серет, Негостина, Балківці та Палтіну. Для дотримання соціальної дистанції було вирішено проводити екскурсії в різні години й окремо для кожної групи, які мали пройти ті самі етапи програми.

У Сучавській філії СУР учнів прийняв її голова Ілля Саучук, який розповів дітям про географічний розподіл українців у Румунії, про видатні постаті України та Румунії та про переваги вивчення української мови.

Учні принесли малюнки для виставки, отримали книги та щоденники, відвідали бібліотеку, Музей науки та Сучавську воєводську фортецю.

Правда Божа та наше оправдання

В українському словнику слово «правда» означає те, що відповідає дійсності або дійсний стан речей. Законодавство має роль забезпечити порядок у суспільстві. Людині дуже важко, коли стикається з неправдою. Кожен з нас відчував цей тягар, коли хоча був впевнений у тому, що поступає правильно, йому повернулася неправда. Це найважча річ, з якою треба справитися та перетерпіти. Наша Православна Церква спонукує нас до порозуміння і до терпіння, через що людина приймає Боже благословіння у цьому житті, а в наступному сам Христос обіцяє нам своє Царство. Християнська віра є для нас альтернативою на світські закони. Якщо прочитаємо Нагірну проповідь Ісуса Христа (Євангеліє від Матея гл.5-7) зрозуміємо, що Христос засуджує старий закон. Наприклад: «Ви чули, що було сказано: око за око, зуб за зуб. А я кажу вам: Не противтеся злому. Хто вдарить тебе в праву щоку, оберни до нього й другу. Хто хоче позиватися з тобою і взяти з тебе одягу, лиши йому і плащ. І хто тебе силуватиме йти милу, іди з ним дві. (Матей 5,38-41) Ці слова Спасителя є не лише

поправкою до старого закону, але вони є рішення Господа перед нашим людським рішенням. Якщо я обертаю і ліву щоку, якщо я лишаю і плащ тому, хто вимагає від мене одягу та якщо піду дві милі з тим, хто силує мене йти одну, такими ділами я перетворюю самого себе і того, який чекає від мене допомоги. Через таку поведінку зупиняється продовження лиха. Христос часто дивує нас своїм ставленням, яким поправляє нашу людську правду. Слід нагадати притчу про Блудного Сина (Лк.15), коли менший син дістає прощення і стає кращим від старшого сина, який був послухним, або притчу про грішного Митаря (Лк.18), який повертається більш виправданий до свого дому, ніж фарисей, який виконував закон. Христос нас навчає кажучи, що: «на небі буде більша радість над одним грішником, що кається, ніж над дев'ятьма праведниками, що їм не треба покаєння» (Лк.15,7) А іншим разом Ісус каже: «Блаженні переслідувані за правду, бо їхнє Царство Небесне» (Матей 5,10) Отже, так нас спонукує Ісус: терпіти неправду взамін чогось вищого, а саме Небесного Царства. Ісус Христос

ніколи не був суддею для людей і не засуджував їх, так як ми засуджуємо нашими законами чи нашою думкою. Наша Православна Церква навчає Христову науку та спонукує людей не шукати собі виправдання у судах, а старатись дійти до порозуміння. А якщо не можна порозумітися у доброму слові, той, який потерпить неправду, ніколи не залишається без Божої нагороди, ні в цьому житті, а ні в майбутньому.

Отець Іван ЮРЧА

Фото автора

Перша неділя після «Святої Неділі» (Зішестя Святого Духа) присвячена всім святим. Кожний святий має свій день празнування, або кілька днів празнування пам'яті протягом одного року, але тієї неділі ми празнуємо всіх святих разом, яких знаємо і яких не знаємо, зі всього світу і з всієї історії християнства, але і святих старозавітних.

Святкуємо тих, які «зазнали наруги та ран, а також кайданів і в'язниць, були биті камінням, перепилювані, зазнавали катування, померали від меча, тинялися в овечах і козячих шкурах, терплячи нестатки, скорботи, озлоблення; ті, яких увесь світ не був достойний, блукали по пустелях і горах, по печерах і ущелинах землі» (Євр. 11, 36-38).

Многі з нас ставили собі запитання: «яке значення може мати ця Неділя Всіх Святих, як ми празнуємо кожного окремо?» І найбільша честь є празнувати одного святого особисто. Коли празнуємо тільки одного святого, робимо те на його честь, але коли празнуємо всіх святих разом, не споминаючи ні одне ім'я, те робимо для нас. Як? Тому що ми святкуємо не тільки пам'ять святих, але і святість взагалі, і робимо

Неділя всіх Святих

це для нас, щоб не забути що означає святість і брали приклад святих. Многі з нас бояться цього слова, інші збиткують його. Ні один із святих не думав стати святим. Жоден не думав з самого дитинства, що хоче стати святим. Вони тільки хотіли бути добрими християнами, слухати і виконувати Божі заповіді в своєму житті.

Ми не поклоняємося святим як Богам. Ми маємо їх за приклад. Ми не кажемо: «Я не курю, не п'ю, не говорю погано. Я вже спасений». Ми кажемо «Я грішний. Але стараюся поправити своє життя». Святість не означає гордитись. Аж не п'єш або не куриш, те не значить, що ти вже святий. Гордість, що ти не такий як інші, що ти кращий від них є той гріх, за який ангел світла став ангелом темряви, дияволом, є той гріх, за який молитва фарисея не була послухана.

Святість приходить із любові. Жоден святий не судить грішників, тому що знає, що ми всі

грішні, що кожний з нас робить помилки. Тому ми завжди приходимо до святих за їхню любов, за їх приклад. Многі з нас думають, що роль святих є нам допомагати. І вже робили класифікацію: «цей святий допомагає на таку хворобу, цей на таку потребу і так далі», але про них не знають зараз нічого. Як можемо щиро молитися до таких святих, про яких не знаємо нічого? Всі читаємо акафісти до святих, коли маємо більше часу, але щоб порозуміти акафіст треба знати дещо про життя того святого, тому що в цій молитві споминаються різні моменти з життя святих.

Коли звертаємо нашу молитву до одного святого, подивімся і на його життя, поцікавимося про його боротьбу зникнути гріх в своєму житті. До цього нас закликає і Св. Ап. Павло у своєму посланні до Євреїв: «Тому і ми, маючи довкола себе таку хмару свідків, скиньмо з себе всякий тягар і гріх, який нас обплутує, і з терпінням підемо на подвиг, який чекає на нас» (Євр. 12,1).

Отець Маріус М. ЛАУРУК

Петропавлів день

Наближаються святкування першOVERХОВНИХ апостолів Петра і Павла. Так їх називають за особливо ревне поширення віри Христової. Апостол Петро, проповідуючи слово Боже у різних країнах, здійснював великі чудеса: воскресав мертвих, зцілював хворих словом і навіть тінню своєю. Для душевного спасіння написав два Соборні послання. За віру Христову був розп'ятий на хресті вниз головою. Апостол Павло до свого духовного прозріння звався Савлом, був жорстоким гонителем християн, за що й був осліплений. Але після чудесного зцілення Богом прийняв віру в Ісуса, сам став гнаним і переслідуваним. Написав 14 послань для душевного спасіння, зазнав багато страждань і прийняв мученицьку смерть – був обезглавлений.

Петро має благодать зцілювати, а у Павла просять допомогти, розпочинаючи всілякі

роботи. І хоч у цей день поминають обох святих, більше честі в народній традиції все ж віддається апостолу Петру, навіть свято інколи називають просто «Петра». Здавна на Петра і Павла починалися жнива, годилося зажати бодай один сніп. На свято пекли обрядовий хліб із нового врожаю, святости його в церкві. У такий спосіб люди дякували Петрові за нетривалий піст, бо закінчувався він саме цього дня. Починалась важка праця в полі. Про цей час народна мудрість каже: «По Петрові надворі пусто, а в полі густо!» Справді, вдома залишились лише малеча та немічні, решта – в полі.

На свято розговлялись молочним /якщо припадало не на середу і п'ятницю/: варили вареники з сиром, пекли мандрики – запіканки, складовою яких теж був сир.

Мандрикою і грудкою масла вшановували пастухів, особливо на Полупетра, бо його вва-

жали покровителем не лише пастухів, а й худоби. Багато легенд і переказів пов'язано з цим святом. А скільки приказок! Раз у рік Петра, Бабське літо до Петра, тільки до Петра не сподівайся тепла, а по Петрові та й по теплові. Йшло до Петра, а тепер до Різдва. Кожен то знає, що Святий Петро колос підпалює. Якщо на Петра один один дощ – врожай непоганий, два – добрий, а три – багатий.

З нагоди цього свята бажаю всім Петрам і Павлам здоров'я мирного життя, успіхів, задоволення. Спеціально хочу повинувати і подякувати нашому «апостолу» Петру-Павлу Тораку /ми називаємо його «Петріка»/.

Петріка походить із гуцульського роду поважний, добродушний, милосердний. У нього знайдеш допомогу на все, ніколи не відкаже, а головню допомагає старшим, немічним.

Відколи займається культурою, наша околиця визначилась не лише по цілій Румунії, а й за кордоном.

Подала Артемізія ҐЕОРґЕ

Загадковість однієї медалі...

З другом Ганьком Поповичем зустрічаюся часто, тому бесіди наші буденні. Але цими днями мене здивувало таке незвичайне його запитання: «Я завжди читаю твої статті, але про мене чому вже не пишеш?»

Мені стало ніяково, бо не знала, чи він не сказав такі слова просто в жарт? Тому поспробувала збутися також жартом: «Та що годилося би про тебе писати? Чим могла би я зацікавити наших читачів? Хіба тим, що саме на день народження, коли відсвятковували твою вісімдесятку, купив собі аж третю машину, хоч вже роками нікуди їздити не збираєшся!...»

Така моя іронічна репліка не образила друга, бо він вже віддавна звик на мої нарікання: чому не любить їздити, чому став таким неприхильним до подорожей: Мені не вигідно тепер подорожувати самій, та, на жаль, найближчий друг ніяк не згоджується на екскурсії. (Хоч, може, потрібно би й повірити йому, бо два роки тому, через страх сідати в літак, відмовився навіть від квитка до Америки, втративши рідкісну нагоду відвідати свою старшу дочку Христину.)

Проте наша бесіда продовжувалася тим же самим серйозним тоном. Каже Ганько: «А як буде, коли я покажу тобі яку пам'ятку зберігаю від свого тата?! Я її ще нікому не показував дотепер, навіть своїй дружині, котра й вона лиш тепер побачить. Про це, може, таки напишеш...»

І справді, Ганько подався принести ту дорогу для нього річ, про яку зібрався аж тепер заговорити, після трьох чвертей століття. Коли повернувся, зворушений, Ганько держав у руках запорошений військовий ранець, з якого повільними рухами вийняв якусь записну книжечку, на перший вигляд, дуже поношену. Повільними рухами він вийняв з неї маленьку річ і каже: «Це медаль, яку заробив мій тато на війні! Найдорожча пам'ятка, яка мені залишилася від нього...»

Виходило з його слів та жестів, що мова йде про щось незвичайне і особливо цінне. І все-таки мені ще не вірилося, що він показує дійсну медаль, якою був нагороджений його батько. Тому я стала допитуватися, а він відповідав наскільки був у силі пригадувати. Признав, що йому було тоді вже 8 років, тому добре пам'ятає той день, коли били у бубон по селі, щоб змогли відшукати тата й закликати до Серетської мерії. Там вручили медаль, восени 1945 року.

Аж тепер мене справді зацікавило розглянути таку річ і прочитати все, що писало в тій книжечці. Я навіть сфотографувала медаль і паперову довідку, на якій вона була причеплена. А дома прочитала всі написи на ній і стала шукати по інтернету дані про таку медаль.

Так я дізналася, що ця медаль була встановлена Указом Пре-

зидії Верховної Ради СРСР 9 травня 1945, автори якої були художники Романов та Андріанов. Медаль називається «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.», має форму правильного круга діаметром 32 см. Виготовлена з латуні (з жовтої міді).

На лицьовому боці медалі розміщений профільний погрудний портрет Й. В. Сталіна у формі Маршала Радянського Союзу. У верхній частині медалі по колу напис «НАШЕ ДЕЛО ПРАВОЕ», у нижній частині по колу – напис «МЫ ПОБЕДИЛИ».

На зворотному боці медалі – написи «ЗА ПОБЕДУ НАД ГЕРМАНИЕЙ» (по колу) та «В ВЕЛИКОЙ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ВОЙНЕ 1941-1945 ГГ.» (у центрі). Внизу – маленьке зображення п'ятикутної зірки. Усі написи та зображення на медалі – випуклі.

Цією медаллю мали право бути нагороджені військовослужбовці, які брали безпосередню участь в бойових діях на фронтах Великої Вітчизняної війни (не менш трьох місяців). Станом на 1995 рік медаллю «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.» було зроблено приблизно 15 мільйонів нагороджень (точніше 14 993 000).

Так я зрозуміла, що між нагородженими був і Михайло Попович, батько мого друга. Про те, що не змогла зрозуміти я почала розпитувати Ганька вже другого дня: «Яким чином міг бути нагороджений Сталіном громадянин Румунії?! Для кого він міг би називатися героєм?» Йому нелегко було відповісти, бо пригадував мало з того, що йому розповідали рідні та старші знакомі, коли вже тата не стало (після 1961 року).

Я дізналася, що ще в 1943-ому році Михайло Попович, коли служив у Тирасполі, попав у полон до росіян. Як і багато інших румунів (понад 9-ти тисяч), добровільно записався у Дивізію «Тудор Владимириску», боячись, що інакше йому загрожувало Гулаг. Таким чином, опинився він у лавах Радянської Армії. Був висланий у першу лінію, щоб воювати вже проти німців. Очевидно тому й став достойним нагородження в очах руських.

За правом ця дивізія була частиною румунської армії, але, за фактом, вона стала явною частиною радянської армії, задуманої Сталіном, як вигідний спосіб пропаганди та підготовки встановлення комунізму в Румунії.

Коли я запитала, чому книжечка, в якій зберігається медаль, має так дуже поношений вигляд, Ганько не знав на це відповісти, бо він нікому ще не показував її до цього часу. Медаль зберігалася дома в скрині. Певна річ, що тато не раз виймав її звідти, щоб показувати комусь. То таки не звичайна річ бути нагородженим радянською військовою медаллю. Але Ганько не дуже то знав, як оцінювати таку рідкісну річ в своїй хаті. Тому й вирішив звернутися до мене.

Розглядаю свої знімки та пригадую слова Ганька, коли просив мене, щоби написала про медаль. Що тоді переважало в його душі: гордість за дорогу пам'ятку від тата чи смуток, що історія не судиться за логічним ходом подій? Тому я й наважилася зробити волю другові. Якщо дана медаль збереглася стільки років, це знак того, що вона таки мусила «заговорити».

Валерія ШОВКАЛЮК
Фото авторки

Ботошанська філія відсвяткувала Шевченка

Місяць березень належить споминам про українського генія, поета Тараса Шевченка. Всюди, де лишень живуть українці, у своїх прадідівських оселях, чи осіли поза своїми землями, хоч би й тимчасово, згадують у березні свого пророка. Цього року через обставини, продиктовані епідеміологічною ситуацією в країні, урочистості, присвячені святкуванню 207-ої річниці з дня народження поета не могли бути проведені в березні, і тому довелося перенести цей захід.

**«Не вмирає душа наша,
не вмирає воля»**

Румунії та України. Далі префект Ботошанського повіту, гості з України та заступник голови Союзу Українців Румунії Віктор Григорчук виступили з короткими промовами, присвяченими події.

Ведучі свята проф. Паул Білокопитюк та вчителька Козміна Майданюк за допомогою електронного приладдя ознайомили присутніх з чудовою поезією, творчістю, особистістю великого українського поета, геніального митця Тараса Григоровича Шевченка.

Проникливими та чуттєвими були читання віршів Тараса Шевченка з уст учнів та учениць із шкіл сіл Киндешти та Рогожешти: Джорджіана Петрашук, Джордже Петрашук, Деніса Келімандра, Кодрін Аніцулесей, Деніса Аніцулесей, Паула Чорнодоля, Деніса Антіка.

Учасники аматорських колективів «Весна» та «Буковинські квіти» – старші, керівник Козмін Яворинчук, та «Буковинські квіти», дитячий духовий ансамбль, керівник др Аурел Грамада, Ботошанської філії СУР та відповідно вокальні гуртки «Вишиванка» з Старого Вовчинця та «Вербиченка» із Стерчі, Україна, представили низку українських пісень. На завершення прозвучали пісні популярного місцевого рапсода Василя Скутелніку у супроводі на акордеоні Соріна Шовкалюка

Ці та інші заходи, які були та будуть проведені на рівні усіх філій Союзу Українців Румунії протягом року, допоможуть молодому поколінню зрозуміти та усвідомити неоціненний вклад Тараса Григоровича Шевченка в зародження та розвиток української культури,

І так 29 травня у місті Ботошани та 30 травня у селі Киндешти Ботошанська філія СУР спільно з місцевими організаціями відзначили 207-у річницю від дня народження українського поета і художника, класика української літератури, мислителя Тараса Шевченка.

Тарас Шевченко – особистість, яка стала опорою для багатьох поколінь українців. Хоча поет провів на Батьківщині всього близько 15 років життя, його вклад у формування національної ідентичності українців неможливо переоцінити. На щастя, ні буремні події за життя Кобзаря, ні радянський режим не змогли знищити спадщину генія.

Актуальність шевченківського слова, його ідей гуманізму і патріотизму, вболівання за долю України – це те, що об'єднує всіх нас навколо безсмертного «Кобзаря».

На урочистості були запрошені представники місцевої влади, радники, директори та викладачі шкіл, шкільні інспектори та представники інших організацій та установ, з якими співпрацює Ботошанська філія.

На святі були присутні українці з Рогожешт, Киндешт, Михайлен, Орофтіани, Верфу-Кемпулуй, Бучечі, Тудор Владимиреску та Ботошан.

Почесними гостями з України були: Григорій Ванзурак – міський голова міста Глибока; Наталія Будей – мер комуни Стерча; Лілія Заболотнюк – мер комуни Старий Вовчинець; Николай Боднарюк – директор школи з викладанням на румунській мові села Опришені.

Захід відкрив голова Ботошанської філії СУР Віктор Семчук, який представив почесних гостей та подякував учасникам за те, що вони були та є разом із філією на святі Шевченка. Пролунали гімни

мови та держави. І ще раз переконатися, що поезія Шевченка – це вогник, схожий на полум'я свічки, що запалює душу людини.

Для кожного з нас, українців, ім'я Шевченка є святим. Його поезія відкрили українцям двері в незнаний досі світ.

Не забудьте пом'янути його незлим тихим словом.

**Віктор ГРИГОРЧУК,
заступник голови СУР**

Фото автора

До 80-річчя від дня народження

Наш класний поет

Ми генерація, яка прийшла на світ тоді, коли цей світ займався полум'ям найкривавішої в історії людства війни. Ми генерація, яка не знала безжурного дитинства, яка переступила шкільний поріг у голодні роки. Ми генерація дітвори босої, в полатаному одязі, для якої черствий шматок чорного хліба в той час був розкішшю. Але ми й генерація спрагла світла знань, для якої Буквар був дивом і святиною. Водночас ми генерація, яка з першого чи другого класу почала вивчати азбуку рідної материнської мови. Тому, мабуть, ми й володіємо нею як рідною, а не вивченою, не як «іноземною», як це сталося через десятки роки з іншими поколіннями українських дітей і триває й понині.

Ми генерація, яку було отруєно комуністичною ідеологією і яка дорого заплатила за своє протверезіння. Але маючи міцне селянське коріння, вирісши серед людей з чистою совістю, з правічними моральними засадами, з грубими мозолями на долонях, і ми стали людьми. Ми перегортали сторінки книжки і тримали перо такими ж мозолистими руками, як і наші батьки. Ніколи не стали «панамі», ніколи не забували запаху землі, запаху спеченого матір'ю буханця, не вважали стріху батьківської хати занизькою, старовинні пісні архаїщиною, а звичай пережитком минулого, словом, не відчувалися відчуженцями. Ними ми гоїли наші душевні рани, з них черпали снагу. А декотрі з нас зуміли відтворити їх красним словом між обкладинками книги. До них належав мій шкільний товариш і друг впродовж цілого півстоліття **ВАСИЛЬ КЛИМ**, якого не стало на 70 році життя.

Народився він 21 липня 1941 року в Негостині, благословенному Богом буковинському українському селі, з якого до мого рідного Серету лише чотири кілометри. За місяць до його народження на Сході почалася війна, і багато його односельчан, багато моїх земляків тоді вже проливали кров у боях.

А зустрілися ми і подружили у Серетському українському ліцеї. Про русявого, синьоокого веселуна і танцюриста, класного поета Василя Кліма, я писав до його роковин. У ті роки ми дуже багато читали, на жаль, не завжди справжньої літератури. Але зачитувалися й українською класикою. Вчилися ми за радянськими підручниками. Захоплювалися романами про партизанщину, про війну, навіть брали ту пропагандистську літературу за чисту правду, бо так нас виховували з піонерського віку.

Та всупереч політизованій освіті – наші душі і серця залишались чистими, для нас ті твори були либонь романти-

кою. Як романтикою були роман «Камінна душа» Гната Хоткевича чи повість «У неділю рано зілля копала» Ольги Кобилянської, або «Тіні забутих предків» М. Коцюбинського. Та першим був Тарас Шевченко. Романи на воєнну тематику не

спотворили наші душі. Все те було якесь далеке, ми жили сьгоденням і мріями про майбутнє. Якщо Василеві Кліму учителі української мови та літератури пророкували поетичну славу (у ліцеї він здебільше писав вірші), то я потайки заздрив йому і також лелівав мрію стати письменником.

Та якщо мені доля простелилася до української філології, то Василь Клим через матеріальну скруту батьків змушений був податися до технічного училища. Та ради бога, що могло бути спільного між поетичною душею юного випускника ліцею і целюлозно-паперовою промисловістю, галузь в якій мав він працювати? І попрацював пару років з кількома нашими однокласниками на сучавському комбінаті. Але душа рвалася до літератури, до мистецького життя, і так згодом Василь, як прекрасний танцюрист з особливим відчуттям ритму, поступив до Сучавського ансамблю імені Чіпріана Порумбеску. Однак життя танцюриста коротке, настає час, коли й найлегші фігури чи стрибки даються нелегко. А між часом Василь одружився, здається, вже й батьком став.

Аби не зволікати з моментом творчого злету Василя Кліма, скажу, що він таки зумів закінчити філологію в Ясах (на жаль, не українську) і повернутися до літератури не без заохочування друзів, які знали його творчі можливості. І ось,

прекрасний знавець української мови, з неабияким вже життєвим досвідом, Василь Клим береться за перо, пише оповідання і новели. І диво, в яке, можливо, Клим вже й сам не вірив, сталося: він зійшов на вершину свого таланту, притамованого життєвими негодами і несприятливими обставинами, у невеликому романі «Гора», надрукованому у видавництві «Критеріон», удостоєному дебютної премії Спілки Письменників Румунії. Для Василя Кліма твір «Гора» (1978) наче став переможним поєдинком зі всіма зневірами, нарешті з часом. І таким чином, у нашій молодій літературі він посів те місце, на яке мав право: у перших її рядах. Герой роману немовби уособлює самого автора своїм сходженням на неприступну гору, довівши цим, що людському дерзанню немає меж. Навіть вимушено переселившись з Сучави до провінційного міста Дорогой Ботошанського повіту, де рідко мав можливість перемовитися з кимось рідним словом, де вразлива душа письменника страждала від ізолюваності і буденності, Василь Клим проявив свою неординарну особистість і продовжував писати. Наступним творчим кроком була збірка новел «Таємниці лабіринту», де в найкращих речах Клим дав справжню міру свого таланту, здатності у простих, іноді навіть банальних сюжетах виявляти дивоглядний підтекст.

«Виліплює» Клим свої новели майже з «нічого», але саме в цьому, як і в покійного Корнелія Регуша, криється глибока спостережливість, уміння проникнути у психологію персонажа, надати невимушеності його вчинкам, психологічно вмотивованим, наче співпереживаючи з ним усі радощі й болі. І мова у прозі Кліма жива, плавна, навіть співуча. Такі ж риси притаманні і третій книзі Василя Кліма – збірці малої прози «Едельвейс». Назва символічна, адже ця прекрасна квітка росте на крутих скелях, і не кожному дається їй не тільки зірвати, а й побачити. Так і в літературі. Можна написати тисячі сторінок, навіть надрукувати їх, але ті сторінки ніколи не оживуть словом.

Після 1989 року Василь Клим переживає новий творчий період, написавши два романи: «Райдуга блискавиці» і «Відсвіти полум'я» (до другої книги додано і низку новел). Я зазначу, що писалися ці книги в дуже трудних умовах -внаслідок нещасного випадку Василь Клим був майже прикутий до ліжка, він переніс дві операції ноги.

Хочу підкреслити, що треба бути людиною великої волі, мужнім життєлюбом, щоби не впасти духом, вірити в своє покликання творця красного слова. Василь Клим довів, що він був людиною і письменником справжнього гарту.

Михайло МИХАЙЛЮК

і 10-річчя від смерті Василя Клима

Майстер українського красивого слова

Якщо допускаємо умовивід, що людина приходить на світ зовсім не випадково в певному часі, то потрібно допустити, що вона, людина, зовсім не випадково приходить і у певний простір світу. Підставність та вірогідність цього принципу постійно перевіряється критеріями практики життєвого пробігу конкретної людини та конкретного діяння у часі і просторі призначених для її земної подорожі.

Така підстава дає нам можливість говорити про **ВАСИЛЯ КЛИМА**, не тільки як про людину виняткової особистості, як про талановитого письменника, освітянина, майстра-хореографа, але і зобов'язує говорити, хоча б і в найстислішій формі, про Буковину, зокрема про Негостину середини та другої половини ХХ-го століття.

Негостина – це одне з найгостинніших місць вічнозеленої Буковини. Родюча земля, жваві потоки, благодатний клімат, ласкаве сонце створили в єстві негостинців щирю душу, багатогранні таланти та неприховану гостинність. Навіть головну вулицю села вони назвали Гостинцем, а коли вже переконали всіх в цьому атрибуті, переіменували її на вулицю Тараса Шевченка, а щоб завершити шану Великому Кобзарю поставили, за допомогою Чернівецьких добродійників, на еспланаді біля місцевого Культурного Дому, погруддя генія української літератури.

Найдавніший документ, відкритий донині, що свідчить про назву Негостина, датується 1747-им роком. В 1798 році негостинці мали вже свою дерев'яну церкву, а за допомогою багатії сім'ї барона Капрі побудували, між 1881 та 1885 роками, нову кам'яну церкву «Святого Дмитрія», що існує і по сьогодні.

Теперішній вигляд батьківської хати

В 1884-му році заснували першу школу в приватному приміщенні господаря Михайла Григораша, а в 1905-му році була побудована школа державного статусу, що функціонує і зараз під своєю рідною назвою «стара школа», бо побудоване і нове приміщення школи, відповідне сучасній архітектурі.

В 1948-му році була заснована перша сільська бібліотека на основі донації кількох десятків книг мудрого селянина Івана Костинюка. Сьогоднішня сільська бібліотека налічує понад 5.000 книг на українській та румунській мовах (припадає 5 книг на кожного мешканця села!).

З 1947-го року неймовірного розмаю зазнає культурна діяльність, завдяки таланту та відданості синів села Дмитра Аріча, Дмитра Куяви, Миколи та Сільвії Майданюків, Михайла Волощука, Надії Білецької, Домніки Платик, Миколи Клима та інших обдарованих негостинців. Вистави п'єс «Наталка Полтавка» І. Котляревського, «Сватання на Гончарівці» Григорія Квітки-Основ'яненка, «Дай серцю волю, заведе в неволю», «Доки сонце зійде – роса очі виїсть» М. Кропивницького, «Вкрадене щастя» І. Франка, «Назар Стодоля» Т. Шевченка, «Безталанна» Карпенка-Карого, «Ой не ходи, Грицю, та й на вечорниці» М. Старицького, «Над лиманом» Євгена Коротченка стають найвагомими культурними подіями не тільки Негостини, а й всіх навколишніх місцевостей, де проживають українці.

Приблизно одночасно засновані і хорові колективи (диригенти – Валеріян Янош, Микола Майданюк, І. Смокот), оркестр мандолін (диригент Микола Майданюк), ансамбль танців (наставник – Василь Клим).

В такому селі і в таких умовах та обставинах культурного розквіту задля рідного духовного піднесення виріс та виховався **Василь Клим**, народжений 21 липня 1941-го року, котрому – прийнявши світло духовних надбань своїх батьків, дідів і прадідів – присуджено було підніматись на життєву «гору» через випробування власних сил, які відкривали йому то незрівнянні радощі, то нелегкі страждання.

Закінчив семирічну школу в рідному селі Негостині,

Василь з сестрою Оленою

Творчий доробок

де відзначився дотепністю, старанністю та жвавим ставленням до всіх шкільних занять. Успішно склав вступні іспити до Українського ліцею м. Серету, який також успішно закінчив. З десятого класу проявились перші спроби вираження любовних признань у формі ліричних присвят красуням класу, що спричинило визнання **Василя Клима** – як пригадує його однокласник, нині відомий письменник, публіцист-журналіст Михайло Михайлюк – **яко великого майбутнього українського поета**, бо його віршові

Євсебій ФРАСИНЮК

Фото автора

(Продовження на 10 стор.)

Майстер українського красивого слова

(Продовження з 9 стор.)

твори почали друкуватись в українському двотижневику «Новий вік». Наскільки нам відомо, перший твір, надрукований в «Новому віці» 1957-го року, це був вірш «За мир». На уроках фізкультури, професор І. Руснак відкрив у Васі (так називали Василя Кліма друзі і близькі) надзвичайні здібності танцюриста.

Намір мав вступити до філологічного факультету, до українського відділу, але через те, що батько не «записався до товаришії» – початкової форми колгоспу, його папку з проською було відхилено. Вступив до дворічного Технічного училища, закінчив його та працював техніком на Сучавському комбінаті один рік.

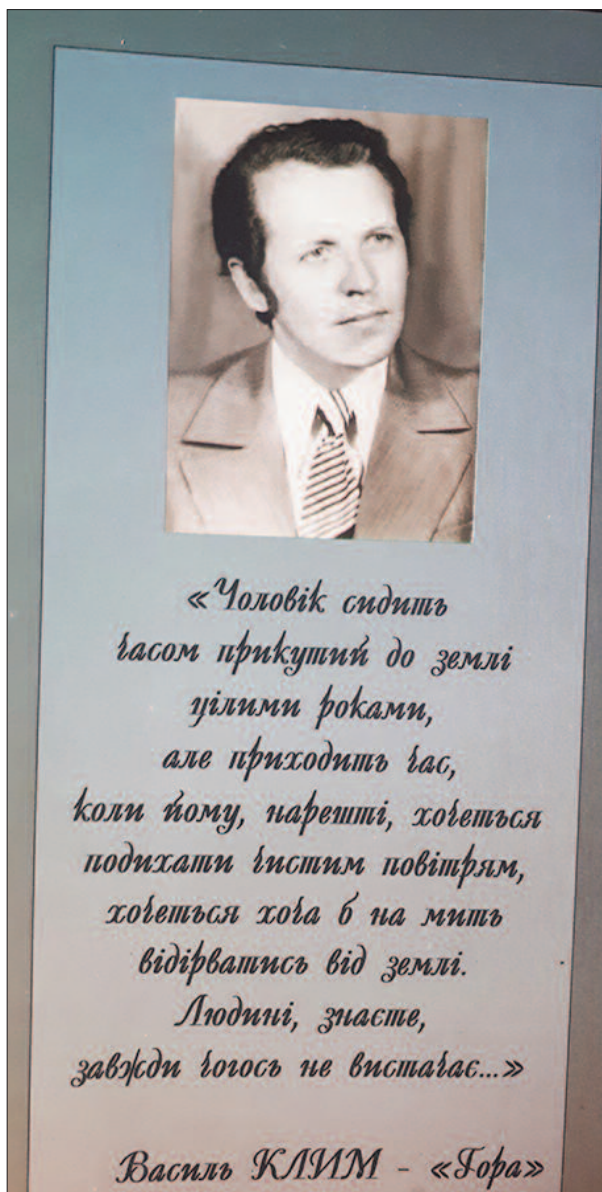
В Сучаві, при Домі Культури, діяв Ансамбль пісні і танців «Чіпріян Порумбеску». Відбувався конкурс відкриття молодих талановитих танцюристів. Василь Клим бере участь в конкурсі – 76 кандидатів на 3 місця – і вступає до ансамблю, де буде працювати понад десять років. Зазнає великих успіхів, подорожує в рамках гастролювань ансамблю по багатьох країнах світу, а вкінці отримує звання майстра-хореографа.

В 1970-му році вступає на філологічний факультет у Ясах, відділ російської мови. Тут стає наставником студентського танцювального колективу, а в канікулах засновує, вперше, в Негостині, сільський танцювальний колектив, з яким бере участь в повітових та міжповітових фестивалях самодіяльних гуртків з неабиякими успіхами.

Після закінчення факультету працює викладачем російської мови в ліцеї міста Дорогой Ботошанського повіту. І тут засновує танцювальні колективи, відзначається особливою культурною діяльністю, те що скоро звернуло увагу місцевих авторитетів в галузі культури, які запропонували йому посаду директора Дому Культури, на яку він погодився і на якій працював до виходу на пенсію.

В 1969-му році одружився з Корнелією, молодою спеціалісткою Сучавської державної друкарні, з якою привели у світ троє прекрасних діточок: Себастьяна, Анну-Тетяну та Катерину-Василіку.

Весь цей час здобуття якнайвищого життєвого та суспільного щабля Василь Клим не забував рідне українське слово, читав багато української літератури як класичної, так і сучасної, зарубіжної. Але найголовнішим було те, що не переставав випробовувати свої творчі здібності.

Вірші почав писати під «натхненням» однокласниць-муз, але йому здавалося, що ці «мученицькі» пориви виснажили силу шукання великої поезії або переконався в тому, що йому підходять інші дороги до іншого лиману. І так, Василь Клим у пошуках тих доріг та лиману відкриває широке поле прози, а першими здобутками стали його поетичні новели,

опубліковані в літературному альманасі «Серпень» (1964) – «Цієї весни я неодмінно закохаюсь» та «Пісня», котрі стали йому справжнім орієнтиром і, так сказати, встановили напрямок його літературного поклику, в якому він виявить себе як одного із найталановитіших авторів, головню короткої прози. Слідують

інші новели та оповідання, але справжнім його визначенням як прозаїка стає мікророман «Гора» (1978), що спонукало Степана Ткачука назвати його «зорею нашої прози». З 1980-го року Василь Клим стає членом Спілки письменників Румунії.

Літературний доробок Василя Кліма складають романи «Гора» (1978, премія Спілки письменників) та «Сонце і Земля» (1980), збірки короткої прози «Едельвейс» (1985), «Таємниці лабіринту» (1989), «Райдуга блискавиці» (2001), «Відсвіти полум'я» (2004), новели та одноіменний роман), «Біла карточка» (2009, вибране).

*

Щойно довідався, що талановитий наш письменник, публіцист і перекладач Михайло Трайста, голова Бухарестської філії СУРУ, вшанував пам'ять Василя Кліма з нагоди десятиріччя від відходу цього у вічність. Приємно, що існує ще людина, яка вміє надавати шану трударям українського слова!

Яко бувший сусід Василя Кліма подумав доповнити й оживити моїми словами пам'ять нашого Негостинського почесного побратима. В його отчій хаті проживає нині сестра Оля. Попросив, щоб пригадала один-два момент/и з дитинства чи юності брата. Погодилась на два: **Цюльо (так звали його члени родини) був як дівчинка, гарно поведився, ввічливо говорив, слухняний і роботящий. Якось післали родичі нас гребти у пологи соломі на ниві. Йому було 12 років. Спека, робота докучлива, він хотів скоро закінчити і нароби повні долоні болючих мозолів. Припер підборіддя до держака граблів і нібито сам до себе: Краще б мені збирати зерно в голові аніж соломі в полі! Іншим разом, на його прохання, сусідка баба Бежинарка поставила Цюля на коня Гася. Кінь звернув раптом убік, брат упав і зламав руку. Півтора місяця ходив з рукою у драничках. Пізніше, буди у десятому класі, йому надрукували вірші у нашій газеті «Новий вік». Приходить додому, показує: Бачиш Оля, я вже осідлав Пе-гася, а рука міцно тримає віжки!**

Насправді, Василь Клим назбирав чимало родючого духовного зерна і розсіяв його по семи нивах. Це сім написаних ним книжок, які стоять у батьківській великій хаті на маминім рушнику і яких свято береже сестричка Оля.

Національний конкурс декламування української поезії, 15-ий випуск

5 червня Марамороська філія СУР організувала відбір кваліфікованих учнів на Національному конкурсі декламування української поезії, 15-ий випуск..

Члени журі, викладачі Лоредана Лушкан, Віоріка Королі, Анна Самбор, Михайло Мачока та Василь Пасенчук мали зовсім нелегку роботу, оскільки учні дуже добре підготувались та здобули кваліфікацію в кількості 71 учня з повітів Арад, Ботошани, Караш-Северін, Сату Маре, Сучава, Марамуреш і Тіміш. Оскільки введені пандемією умови не дозволяли фізичної участі студентів, цього року були знову оцінені відеоматеріали, надіслані студентами. Не менш важливу роботу провела секретар Марамороської філії СУР, щоб згрупувати матеріали за класами, отримати матеріали всіх учнів, щоб ніхто не був пропущений. Під час перегляду матеріалів Чіпріан Лушкан подбав про технічні справи.

За результатами відбору були вручені такі премії:

ПЕРША ПРЕМІЯ:

Підготовчий клас – Косован Амелія Даяна – Гімназійна школа с. Кричунів – Марамореш

I клас – Явороські Андрея – Гімназійна школа с. Вишавська Долина – Марамореш

II клас – Мойсюк Анастасія Луїза – Гімназійна школа с. Луг над Тисою – Марамореш

III клас – Ковач Ніколас Крістіан – Гімназійна школа с. Ремети, Марамореш

IV клас – Козарюк Александру – Гімназійна школа с. Негостина – Сучава

V клас – Колопельник Сіміна – Гімназійна школа с. Ремети – Марамореш

VI клас – Богар Йонела – Технологічний ліцей с. Поляни – Марамореш

VII клас – Курак Дарія – Технологічний ліцей с. Поляни – Марамореш

VIII клас – Бойчук Лукас Микола – Гімназійна школа с. Вишавська Долина – Марамореш

IX клас – Шойман Анна – Національний коледж ім. Міхая Емінеску – Сучава

X клас – Фірішак Лариса Таня – Педагогічний ліцей ім. Тараса Шевченка – Марамореш

XI клас – Месарош Александра Маруся – Педагогічний ліцей ім. Тараса Шевченка – Марамореш

XII клас – Білчек Джессіка Рахела – Педагогічний ліцей ім. Тараса Шевченка – Марамореш

ДРУГА ПРЕМІЯ:

Підготовчий клас – Сенука Росела Мая – Гімназійна школа «Геллерт Шандор» с. Мікула – Сату Маре

I клас – Штюбіану Марія – Гімназійна школа «Петро Мушат» Серет – Сучава

II клас – Тіфінюк Алесія – Національний коледж ім. Міхая Емінеску – Сучава

III клас – Шойман Паул – Гімназійна школа с. Балківці – Сучава

IV клас – Матічук Делія – Гімназійна школа с. Кричунів – Марамореш

V клас – Мачук Емануель – Гімназійна школа с. Балківці – Сучава

VI клас – Чига Лавінія – Гімназійна школа с. Бродина – Сучава

VII клас – Фрасенюк Каріна – Гімназійна школа с. Негостина – Сучава

VIII клас – Мартинюк Деніса – Гімназійна школа с. Калинешти Купаренку – Сучава

IX клас – Лонтя Лариса – Педагогічний ліцей ім. Тараса Шевченка – Марамореш

X клас – Тарновецька Андрея – Технічний коледж «Лацку Воде» – Серет

XI клас – Пиріжок Габрієла Юліана – Технічний коледж «Лацку Воде» – Серет

XII клас – Петрашук Ніколета Емілія – Технічний коледж «Лацку Воде» – Серет

ТРЕТЯ ПРЕМІЯ:

Підготовчий клас – Пердей Ана – Початкова школа с. Салаш – Сучава

I клас – Логош Еліда – Гімназійна школа «Геллерт Шандор» с. Мікула – Сату Маре

II клас – Грездак Іван – Гімназійна школа с. Щука – Тіміш

III клас – Чізмар Глорія – Гімназійна школа «Геллерт Шандор» с. Мікула – Сату Маре

IV клас – Ганціг Йонуц Меделін – Гімназійна школа «Геллерт Шандор» с. Мікула – Сату Маре

V клас – Турчін Аура – Гімназійна школа с. Щука – Тіміш

VI клас – Машніца Гафія – Гімназійна школа с. Бетхаузен – Тіміш

VII клас – Шулдак Даяна – Гімназійна школа с. Щука – Тіміш

VIII клас – Машніца Йонела – Гімназійна школа с. Бетхаузен – Тіміш

IX клас – Микулайчук Біянка – Ліцей ім. Юлія Хашдеу – Тіміш

X клас – Роман Анкуца – Ліцей ім. Юлії Хашдеу – Тіміш

XI клас – Кіфа Моніка – Ліцей ім. Юлії Хашдеу – Тіміш

XII клас – Брашовяну Діана – Ліцей ім. Юлії Хашдеу – Тіміш

ВІДЗНАКА:

Підготовчий клас – Тонак Деніс – Гімназійна школа с. Михайлени – Ботошани

– Шевера Михаєла – Гімназійна школа Петру Бардан Кіер – Арад

I клас – Чорей Александру – Гімназійна школа П'єтроаса Маре – Тіміш

II клас – Данчук Влад – Гімназійна школа с. Михайлени – Ботошани

III клас – Леонте Деніса Йонела –

Гімназійна школа с. Киндешти – Ботошани

IV клас – Іванчук Елена Анастасія – Гімназійна школа с. Михайлени – Ботошани

V клас – Келемандра Деніса Елена – Гімназійна школа с. Киндешти – Ботошани

VI клас – Іванічук Ралука Сімона – Гімназійна школа с. Киндешти – Ботошани

VII клас – Петрік Маріус – Гімназійна школа с. Тирнова – Арад

Мікулайчук Ілеана – Гімназійна школа «Геллерт Шандор» с. Мікула – Сату Маре

Босинчану Біянка – Гімназійна школа с. Корнуцел – Караш-Северін

VIII клас – Цупер Александра – Гімназійна школа с. Корнуцел – Караш-Северін

ПРЕМІЯ ЗА УЧАСТЬ:

Підготовчий клас – Аврамеску Самуїл – Аврам – Гімназійна школа с. Петроаса Маре – Тіміш

I клас – Кауні Василь – Початкова школа с. Дуд – Арад

Петровіч Ана Антонія – Художний ліцей «Сабін Пиуца» – Решиця

II клас – Ганчік Данієл – Початкова школа Дуд – Арад

– Онча Беніамін – Гімназійна школа «Геллерт Шандор» с. Мікула – Сату Маре

– Каллаї Біянка Лариса – Художний ліцей «Сабін Пиуца» – Решиця

III клас – Кауні Йонела – Початкова школа с. Дуд – Арад

– Чорей Андрея – Гімназійна школа с. Щука – Тіміш

– Бойчук Радуга Габрієл – Гімназійна школа с. Саку – Караш-Северін

IV клас – Ганціг Петро – Початкова школа с. Дуд – Арад

– Бензар Наташа Габрієла – Гімназійна школа с. Щука – Тіміш

– Онча Марія – Гімназійна школа «Геллерт Шандор» с. Мікула – Сату Маре

– Петріка Матей – Гімназійна школа с. Корнуцел – Караш-Северін

V клас – Пінтя Сара – Гімназійна школа с. Тирнова – Арад

– Босинчану Давид – Гімназійна школа с. Корнуцел – Караш-Северін

VI клас – Ганціг Маріан – Гімназійна школа с. Тирнова – Арад

– Петріка Єлісабета Аліна – Технологічний ліцей «Децебал» – Карансебеш

VII клас – Аніцулесей Кодрін Данієл – Гімназійна школа з Михайлен – Ботошани

VIII клас – Кліпей Натаніел – Гімназійна школа «Геллерт Шандор» с. Мікула – Сату Маре

– Бідалах Андрея Йоана – Гімназійна школа с. Михайлени – Ботошани

Вітаємо всіх нагороджених та учасників та бажаємо їм щоб виявляли таку ж повагу та вдячність до української рідної мови.

Дружба... на «Віртуальному мотузку»

Поблизу міста Сучави є село Калинешти-Купаренку, яке входить до громади Шербівці. У селі більшість населення складають українці. У сільській школі навчаються діти, які вивчають українську рідну мову, беруть участь у позакласних заходах та зональних і національних змаганнях під керівництвом викладачки Лоредани Мендрештяну. Ця невеличка школа може похвалитися цілим букетом медалей, дипломів та відзнак, отриманих у шкільних змаганнях з різних предметів.

У період квітня-липня восьмирічна школа с. Калинешти-Купаренку, представлена директором Сільвією Бойчук у партнерстві з бібліотекою Шербівців, представлена бібліотекаркою Грацією Сандуляк, здійснює діяльність в рамках Міжнародного освітнього партнерства «Дружба... на віртуальному мотузку». Проект, ініційований Центром Екселенсії для дітей та молоді бібліотеки «Джордже Баріціу» м. Брашов, який

знаходиться вже на дев'ятому випуску і збирає учасників з Нової Зеландії, Тунісу, Кот-д'Івуару та цього року з Індії. Цей захід був присвячений святкуванню Міжнародного дня книги для дітей та юнацтва. Святкування книги було започатковане в 1967 році, 2 квітня, дата яка збігається з

днем народження одного з найулюбленіших авторів казок, Ганса Крістіана Андерсена.

Команда проекту складається з: Лавинії Костюк, викладачки школи с. Калинешти-Купаренку, Траяна Костюка, вчителя початкової освіти, та Грації Сандуляк, бібліотекарки. Для досягнення запропонованих цілей та завдань організатори розробили чітку програму.

Це партнерство було започатковане для того, щоб заохотити дітей відкрити для себе скарби бібліотек та любов до читання. Захід мав на меті породити естетичне почуття та стимулювати уяву маленьких учасників, розвивати критичне мислення та повагу до книги та авторів. Проект призначений для дошкільнят та дітей молодшого шкільного віку.

Протягом кількох годин учні четвертого класу під керівництвом вчителя Траяна Костюка та пані Лавинії Костюк брали участь у семінарі, в якому ілюстрували казки та персонажі, з якими знайомилися під час читання. Наприкінці заходу зробили виставку на мотузці. Найкращі 5 малюнків мають бути надіслані до бібліотеки повіту Сучави «І. Г. Сбієря». Тоді буде обрано 5 робіт на рівні округу, які будуть надіслані до бібліотеки в Брашові.

Цьогорічні заходи були присвячені улюбленому румунському письменнику Петре Іспіреску. Бібліотекарка представила за допомогою відеопроєктора життя та творчість автора у форматі power point, а потім прочитала відомі казки «Молодь без старості та життя без смерті», «Сильний Присля та золоті яблука», «Сіль в їжі», «Семиголовий дракон», «Жар-птиця» тощо.

Бібліотекарка Грацією Сандуляк зізналася, що дуже радісно реалізувати цей проект, який уже став традицією. Організатори подякували бібліотеці Буковини «І. Г. Сбієря» м. Сучави та пані Меланії Луані Бутнаріу бібліотекарці бібліотеки «Георгій Баріціу» м. Брашов за цей прекрасний жест дружби без кордонів.

Делія МАРТІНЯК

Фото авторки

Пам'ятник героїв у Марицеї

Маючи на увазі, що цього року сповнилося вісім десятиліть від початку війни, я хочу написати кілька рядків про пам'ятник, присвячений героям села Марицея громади Дарманешти.

Коли примарем громади Дарманешти був Ілля Робчук, а священиком церкви Микола Пайку, вони почали підготовку до будівництва пам'ятника.

Проект пам'ятника зробив інженер Микола Дрішку, син села.

Працювали на будівництві пам'ятника: Богдан Робчук, Іван Беженару, Микола Барбір, Корнел Василюк, Іван Змеу.

І, кінець кінців, 7 листопада 1999 пам'ятник був відкритий.

Брали участь кілька свяще-

ників, багато жителів громади Дарманешти і навіть із навколишніх сіл прийшли люди.

У той час депутатом СУРу був Вікентій Николайчук, він запросив навіть роту солдатів із Радівців.

На пам'ятнику написані імена героїв Першої та Другої світової війни.

Подаю імена героїв Першої світової війни, тому що про них вже забулося!

Ось їх імена: Боднарюк М. Іван, Робчук П. Дмитро, Савюк М. Юрій, Шпитку Гр. Іван, Змеу А. Іван, Робчук М. Іван, Морган В. Дмитро та Москалюк Д. Іван.

Богослужіння вів собор священиків на чолі з Преосвященним Піменом /хай йому буде земля пером та пухом!//

Перший пам'ятник, присвячений героям Першої і Другої світової війни, був зведений у селі Данила громади Дарманешти, Сучавський повіт.

Сталося це після Другої світової війни, маючи на увазі, що син барона Капрі, Йосіф Капрі, упав ще у перший день війни. Він був лейтенантом.

Після цього газди і газдині села Марицеї пригощали всіх присутніх.

Честь героям!

Починаючи з 2000 року, коло пам'ятника, на Іспаса, згадують героїв.

Микола КУРИЛЮК

Фото автора

Сторінка письменника

Михайло ГАФІЯ ТРАЙСТА

Задуми Сарсаїли Фонбіса Дияволенка, його дружини Завістії Бісов'їної та їхньої дочки Луцєпири Сарсаїлівної дійшли до вух Святого Спіридона, яким чином – ніхто б не зміг сказати, бо «невідомі шляхи господні»!

– Ану дивись на нього! – крикнув Спіридон.
– Що, що, що? – запитав перелякано святий Америкосій, який куняв на ослінчику біля печі.
– Що трапилось? – запитав і святий Нікора.
– Ти мене перелякав, – додав святий Міна.
– Мене теж, – посміхнувся святий Пантелеймон.

– Ми всі тут куняємо, дримаємо – гадки не маємо, а той падлюка, за душею християнською ганяється!

– Котрий падлюка? – запитав Америкосій.
– Хто інший, як не Сарсаїл Фонбіс Дияволенко?!

– І за ким ганяється? – поцікавився Нікора.
– За господарем Мунтенії.
– За Владом Дракулею? – недовірко запитав Міна.

– Саме за ним.
– Не допустимо! – крикнув Пантелеймон.
– Певна річ, що не допустимо, – запевнив їх Спіридон.

– Нам треба захистити мунтянський християнський народ, бо таких віруючих та побоязливих людей рідко знайдеш, – почухав бороду святий Нікора.

– Не дай Бог, бусурмани сплюндрують християнські церкви... – додав Міна.

– Ти, Спіридоне, взяв би зі собою Георгія та Дмитра, і спустились би ви на землю побачити, що і як... – порадив Пантелеймон.

– Може, ви б стали Владові Дракулі в пригоді і захистили християнський народ від бусурманського війська та Сарсаїли Фонбіса Дияволенка, – додав святий Нікора.

– Правду має святий Нікора, ти, Спіридоне, вирушай наперед, бо ти пішоход, а я зі святими Георгієм та Дмитром поговорю, вони вершники і наздоженуть тебе, – вмішався в бесіду святий Міна.

Святий Спіридон, який не любив війну, він був мирним святим, неохоче почав спускатися Яківою Драбиною на землю, яка сягала від землі до неба, а святі Георгій Змієборець та Дмитро Солунянський – патрони військової справи та

ВЛАД ДРАКУЛЯ ВОДЕ ТА ХОРОБРІ КОЧОВИКИ

воїнів, осідлали своїх летючих коней і гайда в Мунтенію! Григорій взяв з собою і спис, яким поборов змія, бо хто зна чи не пригодиться йому в боях з бусурманами.

Бідному Спіридонові надоїло тупцяти драбиною, і вперше пожалів, що не навчився їздити верхи, аж тут біля себе побачив ослицю пророка Валгама, яка колись-то несподівано заговорила людським голосом, щоб уникнути палки пророка, якою він бив її.

– О, святий Спіридоне, якщо тобі надоїло тупцяти пішки, то сідай на мою спину, я понесу тебе, правда, не так, як коні святих Георгія та Дмитрія, але все таки пішки тобі не доведеться ходити.

– Хай буде! – погодився святий Спіридон.
І так добрався святий Спіридон до Мунтенії і їздив верхи на ослиці поміж народом, але ніхто не міг його бачити, окрім того, кому хотів він сам показатись.

* * *

В таборі кочовиків пахло смаженою шинкою та салом, у келихах пінилося золотаве пиво та іскрилось рубінове мунтянське вино, рада тривала зранку до вечора, але вирішити не могла нічого.

Одні наполягали йти далі до Спатенів, щоб не порушити наказ грізного володаря Мунтенії, а інші навпаки, що треба зачекати поки не повернеться Роміка, яка зникла нікому не відомо куди.

– А навіщо нам чекати якусь дівулю?
– Вона ж не княгиня, а решетарьова дочка... – горлали одні.
– Але вона ж наша!
– Не годиться так говорити! – відповідали інші.

Сварячись між собою, цигани навіть не помітили, як біля них зупинився старенький дідусь зі сивим волоссям та бородою, верхи на ослиці.

Бідний Спіридон – святий не святий, але зуби на клинок не повісить, наздогнав його голод, як будь-котру земну людину.

– Доброго вечора вам, християни! – гречно вклонився циганам.

– Дай Боже і вам! – відповіли кочовики.

Але враз оніміли зі страху, коли Валаамова ослиця похилила голову і вклонилась людським голосом.

– Доброго вечора вам, християни!

– О, Гуладел!

– Святий Гуладеле, спаси нас!

– Спасайтесь хто в Гуладела вірить!

– Втікай хто може!

– Це чорт в образі ослиці!

– Та ні, чорт бере образ цапа, – пробував заспокоїти громаду котрийсь.

– Втікайте!

– Спасайтесь!

– За зброю!

– Бийте!

– Ріжте!

– Коліть!

– Стріляйте! – горлали перелякані цигани, піднявши великий переполох.

– Люди Божі, схаменіться! – крикнув святий Спіридон, аж сам перелякався свого сильного голосу, який покотився по табору, наче грім з ясного неба. – Що на вас напало?

Перелякні кочовики зупинились і випулили очі на старого, бо хто б міг повірити, що в нього такий громовий голос.

– Невже ви перелякались мирної худобини? Фе, сором!

– Хіба ти не чув?

– Що? – здивувався святий.

– Вона заговорила!

– Вклонилася нам!

– Людським голосом!

– І невідомо за це ви збираєтесь її рубати, різати, колоти, стріляти?... Та це ж ослиця пророка Валаама.

– Чия?

– Валаамова, – посміхнувся святий.

– А хто він такий?

– Немає між нами такого.

– Ну, тоді заспокойтесь і я вам розкажу про нього, хочете?

– Хочемо, хочемо!

– Розповідай!

– Розповім, але я страх голодний, не вгостите мене чим небудь.

– Вгостимо! – зраділи кочовики, що можуть зробити святе діло.

І почали подавати старому сала, ковбаски, шинки і всего що тільки мали.

У НЕГОСТИНІ ПОЧАЛИСЯ ВЕСІЛЛЯ

У Негостині вже два роки ніхто не йшов до шлюбу, не було ніякого весілля. Тепер, відколи можна побувати, як колись було, то

5-го червня відбулося гарне весілля. Вийшла заміж Андрея за Крісті. Вони справили дуже гарне весілля, перед церквою звінчалися, все було вбране білим, стіл накритий білою скатерткою, навіть і лавник білий був. Молоді запросили церковний хор, щоб їм заспівав на шлюбі. Дівчата вбралися в гарні українські костюми і прийшли з радістю до церкви. В нашій церкві відбувається Служба Божа двома мовами, тому що село українське, і ми заспівали по-українськи і по-румунськи, дуже гарно вийшло. Коли вийшли із церкви, за брамою почали чістувати і угощати присутніх. Музика грала, а хто хотів, то танцював. Негостинський церковний хор відпровадив молоду пару.

Це був початок після довгого часу, а люди, може будуть відтепер більше вірити у Бога, бо без Бога ні до порога. Я зняла кілька фотографій і дуже рада, що бачила в церкві більше людей. Як будемо мати тверду віру, то і Бог нам буде допомагати.

На многая літа, здоров'я і гарного життя молодій парі. Молода була колись моя учениця.

Феліція ГРИГОРАШ

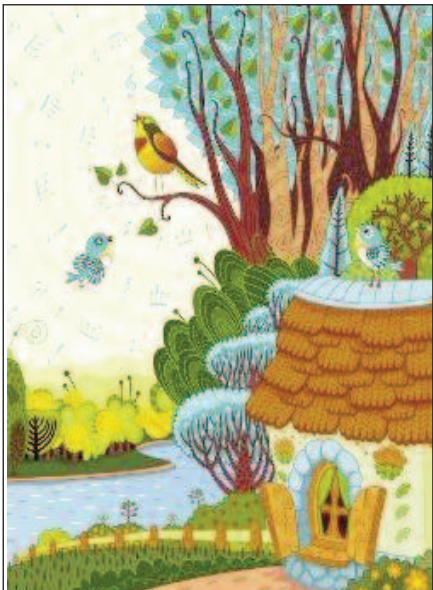
Фото авторки

ДИТЯЧІ СТОРІНКИ

Михайло СТЕЛЬМАХ

Розболілись в зайця зуби,
З болю в зайця спухли губи,
Як м'ячі, набрякли щоки,
Сів і стогне косоокий.
– Ой, яке у зайця лихо,–
Ходить, журиться зайчиха,
Зайця кутає у хустку,
Подає йому капустку,
Моркву з перцем, баклажани,–
Все найкраще із баштана.
Відгортає заєць страви,
Сів, зітхаючи, на лаві
І в зайчат питає тихо:
– Де взялось на мене лихо?

А зайчатка хором з хатки:
– Цього ми не знаєм, татку,
Не боліли в нас ще зубки,–
Та й вдягаються у шубки,
Бо їм час іти в долину
На нову кінокартину.
Заєць гроші їм виймає,
Щоки лапками стискає,
Бо йому не до картини:
Сльози, наче горошини,

ЧОМУ В ЗАЙЦЯ НЕ БОЛЯТЬ ЗУБИ

Із очей течуть на щоки,
Сів і оха косоокий.
Раптом звідкись взялась жаба,
Зупинилась біля граба:
– Чуєш, зайче, в цьому гаю
Я всім зуби замовляю,
Не скупись лише на плату,–
Та й до зайця суне в хату.

Узяла з водою миску
Запалила смільну тріску
Тріску кинула у воду,
Важко всілась на колоду,
Пошептала, поплювала,
Заробіток в зоб сховала
Та и говорить до зайчихи:
– Від горілки в зайця лихо.
– Не кажіть мені такого:
– Не вживає він спиртного,
Росу п'є лишень з травиці.
– Хай не п'є він і росиці,
Хай не їсть він і капусти,
Тоді зайцеві відпустить,–
Розпустила жаба рота

Та и полізла у болото.
Дрозд їй крикнув з деревини:
– Гнати жабу з медицини!
Ви ж, зайчихо, не стогніть,
До аптеки швидче мчіть.–
До аптеки мчить зайчиха,
Срібні гроші губить з лиха.
У аптеці дятел мурий
Готував комусь мікстуру.
А зайчиха в плач з порога:
– Дайте, дятле, допомогу.–
Дятел швидше до зайчихи:
– Що за горе, що за лихо?..
Чим я зможу, пособлю,–
Зайця вашого люблю.
Дайте вашу рецептуру,–
Йде до ліків дятел бурий.
А йому зайчиха глухо.
– Не дала їй шептуха.–
Тут як вдарить дятел дзьобом:

Сором вам перед народом
Досі вірить в забобони!
А шептуху по закону
Передам на суд звірячий,
На суді нехай заквакчев –
Дятел скинув Тапочки,
Одягнув червону Шапочку
Взвівся в чорні черевики,
Спакував у торбу ліки,
Взяв ціпка і окуляри
Та й з зайчихою парі
Йде скоріш до зайця в хату:
Треба ж зайця рятувати.

Біля хати на стежині
Стогне заєць у хустині.
Дятел зайця утішає,
Зайцю рота розкриває
І здійсмає зразу ж крик:
– Ви відсталий чоловік,
Ви лінивий нечепура,
Ви цураєтесь культури,
І загинуть зуби ваші,

Не в'їсте тоді і каші,
Не кажу вже про капусту,
Хай вам, зайче, буде пусто!
– Чим я, дятле, провинився?
В жасі заєць затрусився,
Сів на призьбу, гірко плаче.
– Ти не чистиш зуби, зайче,
І все лихо йде від цього,
Каже дятел зайцю строго,–
І твої, недбальцю, зуби
Доведуть тебе до згуби.
Ось тобі шалфей пахучий –
Від шалфею стане лучче,
Ну, а потім... думать треба,
А тепер піду від тебе,
Бо й дивитися не хочу
На запухлий ніс і очі...

Ліки зайцю пособили,
Знову ходить заєць в силі,
Знову бігає по рясту,
Закупив в аптеці пасту,
Щіточки і порошок
І для себе, й для діток,
І щоранку
До сніданку
Із дітками-
Малюками
Чистить зуби коло дуба,
Й не болять у зайця зуби!

Веселиники

Вчителька:

– Який це час: я вмиваюсь, ти вмиваєшся, він вмивається?
Учень:
– Неділя.

* **

– Піду погуляю! Я вже прочитав усю книжку.
– Так швидко?
– Та в ній майже всі сторінки вирвано!

Хитрий Івась

– Івасю, ти вже такий великий, а примушуєш малого
Петрика нести і твого портфеля.
– Хай вчиться допомагати старшим.

На уроці

Вчитель розказує учням: – Місяць дуже великий. На ньому
могли б розміститися мільйони людей.

Малий Петрик зітхнув.

– Чого це ти зітхаєш? – здивувався вчитель.
– А що робитимуть ті бідні люди, коли місяць стане сер-
ником?

Пообіцяв

— Павлику, будь обережний з молотком, не вдар себе по
пальцях.
— Я не вдарю, мамусю. Гвіздок тримає Зося.

– Оксано Дмитрівно, ви хотіли бачити моїх батьків? Я їх
приніс, – сказав другокласник і поклав на стіл вчительці
фотографії своїх батьків.

ДИТЯЧІ СТОРІНКИ

ДІТИ – ЦЕ НАША ГОРДІСТЬ І МАЙБУТНЄ

У події «Українська традиційна пісня», організованій Тіміською філією Союзу Українців Румунії, взяли участь і артистичні групи дітей з сіл повіту.

Союз українців Румунії дякує дітям, вчителям та всім тим, хто цінує рідну мову, зберігає та продовжує українські традиції та звичаї.

Дарова

Бетхаузен

П'єтроаса Маре

Організатори з артистичним ансамблем

П'єтроаса Маре

Бетхаузен

Щука

П'єтроаса Маре

Куток гумориста

БАГАТИЙ ЖЕНЬКО

Прийшов з синяком під оком
В млин, як всі ще люди спали,
А мельники Женька скоро
Ще на вході запитали...

-А що сталося із тобою,
Від когось тікав потоком,
Що у тебе, як ніколи,
Бачим синяка під оком?

– Задивився, як на лихо,
На жінки Ілька в крамниці.
А він мене так ударив
Що уздрів усі зірничі...

– Як він міг таке зробити,
Вдарити таку людину,
Що має три факультети
Вдарити, як худобину?

Тут і я є винуватий,
Що сподобав жінку Ілля,
І не раз ми зустрічались
Після їхнього весілля.

ГНАТЕ, СКІЛЬКИ ТОБІ РОКІВ?

– Гнате, скільки тобі років –
Ніхто не вгадає,
Кажуть, один, Гнат Цуцуля
Вже більше сто має.

Скажи сам, тепер, сьогодні,
Щоби усі знали,
Щоби більше курйозні
Про це не питали...

– Хоч стріляй мене ти, Вася,
Кинь між вовчу зграю,
Скільки буде мені років
Бігме, що не знаю.

– Бачу, що ти вже вусатий,
Як ідеш-кульгаєш,
То чому про свою верстеву
Нічого не знаєш?

– Тут не треба дивуватись
Серед цього долу,
Пам'ятай, що я ніколи
Не ходив у школу.

ПОКВАПИВСЯ

Три місяці проминуло
Лише від весілля.
Три місяці, як любилась
В домі свого Ілля.

На четвертий літній місяць
Заявила свому,
Щоб повіз її скоріше
В місто до роддому.

Сказала категорично
Мужу гарна Лена,
Що йде йому народити
Маленького сина.

Чоловік, як почув Лену,
Протер раптом вічка,
Пожовтів посеред хати,
Як на гробу свічка.

– Таже ти зі мною, Лено,
Три місяці жила.
Чи можливо, щоб так скоро
Сина породила?

– Чому ти так налякався
Мов би горить хата?
Синонок хоче якнайшвидше
Побачити тата.

ПОРАДА

– Скажи мені, порадь мене,
Так, як вмієш ти – логічно,
Що мені треба робити,
Щоб я жив на світі вічно?

– Одружися якнайскоро,
Візьми Доцю чи Галину
І здивуй її красою
Всіх людей, всю Негостину.

Як вдалось би тобі взяти
Таку – це логічно,
То я тебе запевняю,
Що не схочеш жити вічно.

ЯК ЖИВЕШ?

– Як живеш ти, Сагайдачний,
Бажав би це знати.
У якому ти «партії»
Зміг би панувати?

– Ти приблизно про всіх знаєш
Славний адвокате,
Я за партію, що знає
Найбільше брехати.

ПРИЧИНА

– Не одружуся я, мамо,
З багатим Іваном,
Хоч він є в місті Сереті
Щонайбільшим паном...

– А що сталось, моя доню,
В нього лиш би жити,
Він збирається, я чула,
Маєток купити.

Не будь, дівчино, дурненька,
Добра не зрікайся,
Йди із ним до примарії
Й скоро повінчайся.

– Нікуди я з ним не піду,
Він біду заводить,
Мамо, він до мене п'яний
Щоночі приходиться.

Михайло ВОЛОЩУК

Подаємо нову адресу по інтернету нашої редакції:

E-mail: ukrainskyi.visnyk@gmail.com

Застереження

- * За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- * Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- * Надіслані до редакції матеріали не повертаються.
- * Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК UKRAINSKYI VISNYK

Шеф-редактор
МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК
Редактор – Тереза ШЕНДРОЮ

Техноредагування і комп'ютерний набір: Тереза ШЕНДРОЮ
Редакція: Радуга Попеску № 15, Бухарест
Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724
Друкарня S.C.SMART ORGANIZATION S.R.L., Бухарест, Румунія
Redacția: Radu Popescu Nr. 15, Sector 1, București, România
ISSN 1223-1614